

Štátna školská inšpekcia

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Kľúčové zistenia

Štátnej školskej inšpekcie v školskom roku 2005/2006

Bratislava marec 2007

Obsah

Úvodné slovo hlavnej školskej inšpektorky.....	6
Priority a úlohy Štátnej školskej inšpekcie na roky 2005 – 2010	7
Kľúčové zistenia z komplexných inšpekcií	8
MATERSKÉ ŠKOLY	8
ZÁKLADNÉ ŠKOLY.....	8
ZÁKLADNÉ ŠKOLY PRI ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH	9
ZÁKLADNÉ UMELECKÉ ŠKOLY	9
ŠKOLSKÉ KLUBY DETÍ.....	10
STREDNÉ ŠKOLY.....	10
Stredné odborné školy.....	10
Združené stredné školy.....	10
Stredné odborné učilištia a učilištia.....	10
Úlohy so zvýšenou pozornosťou – kľúčové zistenia	11
Stav a úroveň vyučovania predmetu etická výchova na 1. stupni základnej školy.....	11
Stav a úroveň vyučovania predmetu náboženstvo a náboženská výchova na 1. a 2. stupni základnej školy	11
Podiel poradných orgánov na odbornom a pedagogickom riadení školy.....	12
Kľúčové zistenia z tematických inšpekcií	13
Kontrola úrovne plnenia vzdelávacích štandardov vo vybraných predmetoch v 3. ročníku gymnázia so štvorročným štúdiom	13
Kontrola realizácie maturitnej skúšky v strednej odbornej škole, združenej strednej škole a strednom odbornom učilišti	14
Kľúčové zistenia z informatívnych inšpekcií	14
Kontrola priebehu a objektívnosti realizácie MONITOR-a 9/2006	14
Kontrola priebehu realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky v strednej odbornej škole, združenej strednej škole a strednom odbornom učilišti.....	14
Kontrola stavu a podmienok poskytovania odborných služieb v oblasti výchovného poradenstva, pedagogickej a psychologickej starostlivosti o deti.....	15
Kľúčové zistenia z následných inšpekcií	16
Iná činnosť Štátnej školskej inšpekcie.....	17
Odbornosť vyučovania/výchovno-vzdelávacej činnosti	17
Výsledky prešetrovania sťažností	17
Podnety a odporúčania Štátnej školskej inšpekcie vyplývajúce z analýz inšpekčných zistení.....	18

Použité skratky

ANJ	anglický jazyk
CVPP	centrum výchovnej a psychologickkej prevencie
DM	domov mládeže
ETV	etická výchova
G	gymnázium
II	informatívna inšpekcia
IKT	informačno-komunikačné technológie
JŠ	jazyková škola
KPPP	krajská pedagogicko-psychologická poradňa
KŠÚ	krajský školský úrad
LVS	liečebno-výchovné sanatórium
MO	metodický orgán
MPC	metodicko-pedagogické centrum
MS	maturitná skúška
MŠ	materská škola
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NAB	náboženstvo
NBV	náboženská výchova
NEJ	nemecký jazyk
OPPP	okresná pedagogicko-psychologická poradňa
OU	odborné učilište
PMK	predmetová maturitná komisia
PPP	pedagogicko-psychologická poradňa
PR	pedagogická rada
SOŠ	stredná odborná škola
SOU	stredné odborné učilište
SR	Slovenská republika
SŠ	stredná škola
ŠKD	školský klub detí
ŠPÚ	Štátny pedagogický ústav
ŠŠ	špeciálna škola
ŠŠI	Štátna školská inšpekcia
ŠVVP	špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby
ŠZŠ	špeciálna základná škola
ŠZ	školské zariadenie
TI	tematická inšpekcia
U	učilište
ÚIPŠ	Ústav informácií a prognóz školstva
ÚKO	úlohy s krátkou odpoveďou
UO	učebné osnovy
UP	učebné plány
VJM	vyučovací/výchovný jazyk maďarský
VJN	vyučovací/výchovný jazyk národnostných menšín
VJS	vyučovací/výchovný jazyk slovenský
VJU	vyučovací/výchovný jazyk ukrajinský
VVČ	výchovno-vzdelávacia činnosť
VVP	výchovno-vzdelávacie proces
ZUŠ	základná umelecká škola
ZSŠ	združená stredná škola
ZŠ	základná škola
ZŠ pri ZZ	základná škola pri zdravotníckom zariadení
ZŠ s MŠ	základná škola s materskou školou

Úvodné slovo hlavnej školskej inšpektorky

Kľúčové zistenia Štátnej školskej inšpekcie v školskom roku 2005/2006 vychádzajú z **2 122** vykonaných inšpekcií. Školská inšpekcia sa v školskom roku 2005/2006 vykonávala ako **komplexná, tematická, informatívna a následná**. Vykonávalo ju **196 školských inšpektorov** – 111 pre základné školy, 40 pre stredné školy, 10 pre špeciálne školy, 1 pre základné umelecké školy a 34 pre materské školy. Na posúdenie odborných činností bolo prizvaných 199 odborníkov z praxe.

Nedostatky sa zistili v oblasti riadenia, najmä v kontrolnej činnosti a v dodržiavaní právnych predpisov.

Pretrvávajúcim problémom je využívanie prevažne tradičných metód a foriem vyučovania. Naďalej sa veľký dôraz kladie predovšetkým na rozvíjanie pamäti a porozumenia. Menej sa zaraďujú úlohy zamerané na aplikáciu učiva, tvorivé úlohy a úlohy zamerané na analýzu, syntézu a hodnotenie. Nedostatočne sa rozvíjajú personálne a sociálne kompetencie žiakov.

Systémovo bude treba riešiť neodbornosť vyučovania cudzích jazykov a výchovných predmetov v základných a stredných školách.

Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu ovplyvňuje aj nedostatočná vybavenosť škôl učebnými pomôckami, zastarané učebnice, najmä pre odborné predmety, zastaraná didaktická technika, nedostatočne vybavené laboratóriá a nevyhovujúce priestorové podmienky niektorých škôl.

Veríme, že analýzou našich zistení a na ňu nadväzujúcimi odporúčaniami prispejeme k rozvoju a zvyšovaniu kvality slovenského školstva.

Som veľmi rada, že sa nám aj napriek veľkej náročnosti a nedostatočnému personálnemu obsadeniu Štátnej školskej inšpekcie podarilo splniť ciele a úlohy, ktoré sme si stanovili v pláne inšpekčnej činnosti na školský rok 2005/2006. Vyžadovalo si to nemalé úsilie zo strany všetkých zamestnancov Štátnej školskej inšpekcie, za čo im vyjadrujem svoje **úprimné poďakovanie**.

RNDr. Mária Rychnavská
hlavná školská inšpektorka

Priority a úlohy Štátnej školskej inšpekcie na roky 2005 – 2010

Štátna školská inšpekcia si na roky 2005 – 2010 vytýčila hlavné priority:

1. Plniť funkciu kontroly štátu nad úrovňou pedagogického riadenia, nad úrovňou výchovy a vzdelávania a materiálno-technických podmienok vrátane praktického vyučovania v školách a školských zariadeniach, v strediskách praktického vyučovania, na pracoviskách praktického vyučovania a vo vzdelávacích ustanovizniach. V tejto oblasti vybavovať sťažnosti a petície.

Realizovať program nezávislej školskej inšpekcie, sledovať kľúčové aspekty výchovy a vzdelávania a publikovať ich vo forme hodnotných výstupných správ.

2. Realizovať program profesionalizácie činnosti Štátnej školskej inšpekcie:

- zvyšovaním profesionálnej úrovne školského inšpektora,
- zvyšovaním profesionálnej úrovne inšpekčných pracovných materiálov a výstupných materiálov z inšpekcií,
- zvyšovaním profesionálnej úrovne inšpekčného výkonu.

3. Efektívne a účinne využívať personálne a finančné zdroje inštitúcie

Priority sa v školskom roku 2005/2006 premietli do nasledovných **cieľov a úloh**:

- Vykonávať komplexné, tematické, informatívne a následné inšpekcie v regiónoch s primeraným zastúpením všetkých druhov škôl a školských zariadení z hľadiska sídla, veľkosti, zriaďovateľa a vyučovacieho/výchovného jazyka.
- Inovovať metodiku komplexnej inšpekcie v zmysle priorít ŠŠI na roky 2005 – 2010 a pripraviť jej pilotné overenie v školskom roku 2006/2007.
- Pripraviť metodiku na pilotné overovanie sledovania rozvoja čitateľskej gramotnosti v školskom roku 2006/2007.
- Pripraviť na pilotné overovanie testy z cudzieho jazyka (anglického a nemeckého) v 9. ročníku ZŠ v školskom roku 2006/2007.
- Podieľať sa formou tematických a informatívnych inšpekcií na kontrole priebehu a realizácie národných i medzinárodných monitorovaní, maturitnej skúšky, záverečných skúšok a projektoch multidisciplinárneho charakteru ako sú programy pre rómsku menšinu, programy drogovej prevencie a projekty výchovy k ľudským právam.
- Aktívne participovať na aktivitách SICI – Standing International Conference of Inspectorates.

Kľúčové zistenia z komplexných inšpekcií

MATERSKÉ ŠKOLY

V materských školách sa vykonalo **346** komplexných inšpekcií (11,8 % z celkového počtu MŠ), z toho v mestských MŠ **106**, vo vidieckych **240**. Z celkového počtu kontrolovaných MŠ boli **4** súkromné, **6** cirkevných, **14** s VJS a VJM, **26** s VJM. Vykonalo sa **1 930** hospitácií na výchovných zložkách rozvíjanie poznania (339), jazyková výchova (209), jazyková príprava zo slovenského jazyka v MŠ s VJM (42), matematické predstavy (199), telesná výchova (865) a výtvarná výchova (276). Celkovo boli MŠ hodnotené ako veľmi dobré **44**, dobré **187**, priemerné **115**.

Silné stránky materských škôl

- spolupráca s rodinou, základnou školou, zriaďovateľmi,
- dobrá prezentácia práce MŠ na verejnosti,
- vysoká zaškolenosť 5 – 6-ročných detí a detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- využívanie inovačných metód, foriem a prostriedkov práce,
- rozvíjanie grafomotorických zručností detí,
- ponuka a obsah ďalšieho vzdelávania pre učiteľky a riaditeľky materských škôl.

Pretrvávajúce problémy

- nedodrievanie pedagogických a psychohygienických zásad plánovania, nedostatočná diferenciacia cieľov a úloh pri plánovaní a realizácii VVČ vo vekovo zmiešaných triedach,
- absencia systematického ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov materských škôl.

ZÁKLADNÉ ŠKOLY

V základných školách sa vykonalo **259** komplexných inšpekcií (11,3 % zo siete ZŠ). Z celkového počtu škôl bola **1** súkromná a **11** cirkevných škôl. S vyučovacím jazykom maďarským bolo **30** škôl, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským **4**, s vyučovacím jazykom ukrajinským **2**. Na výkon inšpekcií v **56** školách bolo prizvaných **22** odborníkov z praxe. V rámci inšpekcií sa vykonalo **8 242** hospitácií (3 460 na 1. stupni, 4 674 na 2. stupni, 108 v špeciálnych triedach). Na základe inšpekčných zistení sa **6** škôl hodnotilo ako veľmi dobré (v minulom roku 11), **144** ako dobré (v minulom roku 86), **109** ako priemerné (v minulom roku 151).

Silné stránky základných škôl

- vybavenosť škôl výpočtovou technikou,
- pestrá ponuka a realizácia voľnočasových záujmových aktivít zameraných na rozvoj počítačovej gramotnosti,
- realizácia projektov a ich prepojenosť s VVP,
- rôzne formy prezentácie škôl na verejnosti vrátane využívania internetu prostredníctvom webových stránok.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- uplatňovanie progresívnych metód a foriem práce,
- personálne podmienky týkajúce sa nízkej kvalifikovanosti učiteľov a neodbornosti vyučovania cudzích jazykov a výchovných predmetov najmä v školách s nižším počtom tried,
- materiálo-technické podmienky vyučovania technickej výchovy a priestorové podmienky vyučovania telesnej výchovy.

Pretrvávajúce problémy

- uplatňovanie tradičných foriem vyučovania,
- nedocenenie významu vnútornej kontrolnej činnosti a efektívneho využívania jej výsledkov na zlepšovanie procesov výchovy a vzdelávania,
- nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov.

ZÁKLADNÉ ŠKOLY PRI ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH

Komplexné inšpekcie v základných školách pri zdravotníckych zariadeniach sa vykonali v 7 krajoch SR (okrem Trenčianskeho kraja) v 35 školách (85,4 % zo siete ZŠ pri ZZ). Z celkového počtu bolo 34 štátnych škôl a 1 súkromná. Vykonalo sa 333 hospitácií (145 na 1. stupni, 188 na 2. stupni). Vyučovací jazyk v kontrolovaných školách bol slovenský, v 2 školách slovenský aj maďarský. Pri nemocnici pôsobilo 25 škôl, pri liečebni 5, 3 pri ozdravovni, 2 v kúpeľoch. Celkovo bolo 5 škôl hodnotených ako veľmi dobré, 25 ako dobré, 4 priemerné a 1 málo vyhovujúca.

Silné stránky základných škôl pri zdravotníckych zariadeniach

- zachovanie kontinuity vzdelávania žiakov aj počas liečby,
- prispôsobenie metód a foriem práce zdravotnému stavu žiakov,
- individuálny prístup k žiakom,
- bohatá ponuka voľnočasových aktivít,
- spolupráca škôl so zdravotníckymi zariadeniami,
- prezentácia škôl na verejnosti.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- odbornosť vyučovania na 2. stupni ZŠ,
- priestorové podmienky niektorých škôl pri nemocniciach.

ZÁKLADNÉ UMELECKÉ ŠKOLY

V základných umeleckých školách sa vykonalo 15 komplexných inšpekcií (6,6 % z celkového počtu škôl), z toho verejných ZUŠ bolo 8, cirkevné 3 a súkromné 4. Z kontrolovaných subjektov bolo 14 škôl s VJS, 1 s VJM. Na výkone komplexných inšpekcií sa podieľalo 33 odborníkov z praxe. Počas 117 dní priameho inšpekčného výkonu sa uskutočnilo 393 hospitácií, z toho v hudobnom odbore 296, vo výtvarnom odbore 47, v tanečnom odbore 34 a v literárno-dramatickom odbore 16. Celkovo bolo 10 škôl hodnotených ako dobré, priemerné boli 4 školy a málo vyhovujúca 1 škola.

Silné stránky základných umeleckých škôl

- významné aktivity škôl s možnosťami verejného účinkovania žiakov,
- trvale vysoký záujem žiakov o umelecké vzdelávanie v ZUŠ,
- vplyv umeleckej výchovy na osobnostný a citový rozvoj žiakov,
- pôsobenie škôl v oblasti prevencie drogových závislostí a ďalších spoločensky nežiaducich javov,
- vplyv osobného vzoru učiteľov na formovanie hodnotovej orientácie a kultivovanie spoločenského vystupovania žiakov.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- personálne zabezpečenie tanečného a výtvarného odboru,
- personálne a priestorové podmienky súkromných škôl.

Pretrvávajúce problémy

- pretrvávajúce nedostatky v dodržiavaní UP,
- zhoršovanie odbornosti vyučovania v tanečnom a výtvarnom odbore,
- záujem miestnych samospráv o zriaďovanie ZUŠ v menších sídlach,
- zhoršovanie materiálno-technického vybavenia škôl.

ŠKOLSKÉ KLUBY DETÍ

Inšpekčné zistenia sa týkajú **219** ŠKD (10,0 % z celkového počtu), **520** oddelení a **13 410** žiakov. Komplexná inšpekcia sa vykonala v **186** štátnych a **18** cirkevných ŠKD, s VJM bolo **9** a s VJU **1**. Školskí inšpektori vykonali **657** hospitácií.

Silné stránky školských klubov detí

- kvalifikovanosť a stabilita kolektívov vychovávateľov,
- dobré priestorové podmienky,
- flexibilita školských klubov detí vo vzťahu k potrebám a záujmom žiakov a ich zákonných zástupcov,
- rôznorodá ponuka voľnočasových aktivít,
- starostlivosť o žiakov so ŠVVP a žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia,
- sebarealizácia žiakov v záujmových útvaroch a ich zapájanie do súťaží.

Pretrvávajúce problémy

- nezáujem zákonných zástupcov o prevádzku ŠKD počas školských prázdnin,
- postupné znižovanie počtu oddelení ŠKD.

STREDNÉ ŠKOLY

Stredné odborné školy

V stredných odborných školách sa vykonalo **40** komplexných inšpekcií (16,1 % zo siete SOŠ). Z celkového počtu SOŠ bolo **34** štátnych, **5** súkromných a **1** cirkevná. Najviac komplexných inšpekcií sa vykonalo v obchodných akadémiách (OA) **29** (z toho 4 súkromné, 1 cirkevná), **3** v hotelových akadémiách (HA), **6** v stredných priemyselných školách (SPŠ), **1** v konzervatóriu a v **1** súkromnej strednej odbornej škole (SSOŠ). Z hodnotených škôl bolo **5** škôl s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským. Podľa celkových výsledkov bola **1** škola hodnotená ako veľmi dobrá, **27** škôl ako dobré a **12** škôl ako priemerné. Počas inšpekcií sa vykonalo **1 537** hospitácií, z toho v odborných predmetoch a praxi **771** s celkovým hodnotením na dobrej úrovni.

Združené stredné školy

Komplexné inšpekcie sa uskutočnili v **8** združených stredných školách (6,3 % zo siete ZSŠ). V rámci inšpekcií sa vykonalo **454** hospitácií, z toho **150** vo všeobecno-vzdelávacích predmetoch a **304** v odborných predmetoch. Všetky kontrolované školy boli štátne, z toho jedna s VJM. Na základe inšpekčných zistení boli **4** školy celkovo hodnotené ako dobré, **4** ako priemerné.

Stredné odborné učilištia a učilištia

Komplexné inšpekcie sa vykonali v **16** školách, (7,6 % zo siete SOU/U), z toho bolo **15** SOU a **1** U zriadené pri SOU. Z kontrolovaných škôl boli **2** súkromné, **3** s VJS a VJM. Celkovo bolo vykonaných **635** hospitácií, z toho **280** vo všeobecno-vzdelávacích predmetoch, **355** v odborných predmetoch a odbornom výcviku. Na základe inšpekčných zistení bolo **5** škôl hodnotených ako dobré, **10** škôl (9 SOU a 1 U) ako priemerné a **1** škola ako málo vyhovujúca.

Silné stránky stredných škôl

- zapojenosť SOŠ a ZSŠ do rozvojových projektov,

- mimoškolské odborné aktivity v SOŠ,
- úroveň vyučovania predmetu prax v SOŠ a ZŠŠ.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- vybavenosť škôl novými učebnicami na odborné predmety (zastaranosť učebníc a chýbajúce učebnice),
- kontrolný systém,
- dodržiavanie učebných plánov v ZŠŠ,
- odbornosť vyučovania anglického jazyka v SOU,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov,
- priestorové podmienky niektorých škôl (chýbajúce telocvične, odborné učebne),
- plnenie učebných osnov.

Pretrvávajúce problémy

- uplatňovanie tradičných metód a foriem práce,
- pokles záujmu o štúdium v SOU a nedostatočný záujem o štúdium technických odborov.

Úlohy so zvýšenou pozornosťou – kľúčové zistenia

Stav a úroveň vyučovania predmetu etická výchova na 1. stupni základnej školy

Pri komplexných inšpekciách v ZŠ sa pozornosť v zvýšenej miere zameriavala na stav a úroveň vyučovania predmetu etická výchova na 1. stupni ZŠ. Školskí inšpektori uskutočnili **197** hospitácií v triedach/skupinách v 1. a 2. ročníku v **128** ZŠ, z toho **117** bolo s vyučovacím jazykom slovenským, **10** s vyučovacím jazykom maďarským a **1** s VJS a VJM. Vyučovanie predmetu celkovo bolo na **dobrej úrovni**.

Školy väčšinou **organizovali vyučovanie** spájaním ročníkov. Vytvárali skupiny z ročníkov 1. stupňa, ojedinele z 1. a 2. stupňa. V niekoľkých vidieckych školách boli v skupinách minimálne počty žiakov (1 – 3).

Odbornosť a kvalifikovanosť v Bratislavskom kraji bola vo všetkých kontrolovaných školách veľmi dobrá. V ostatných 7 krajoch ETV vyučovali učitelia, ktorí absolvovali jednodňové školenie a/alebo priebežné vzdelávanie a učitelia s ukončeným dvojročným rozširujúcim vzdelaním s aprobáciou ETV pre 2. stupeň ZŠ. Dvanásť učiteľov neabsolvovalo žiadne vzdelávanie a niekoľkým úplne chýbala pedagogická kvalifikácia.

Uplatňované **metodické postupy**, predovšetkým hrové formy, zážitkové učenie, striedanie metód a foriem práce, boli zväčša účinné a primerané veku.

Dosiahnuté vzdelávacie výsledky sa neklasifikovali, využívalo sa slovné hodnotenie.

Vybavenosť škôl metodickými príručkami, pracovnými listami a učebnými pomôckami na vyučovanie ETV bola rozdielna. Školy disponovali metodickými príručkami, námety čerpali aj z detskej literatúry, detských časopisov. Chýbali pracovné listy, napriek objednávkam neboli dodané, zväčša si ich učitelia pripravovali sami.

Usmerňovanie vyučovania vedením školy bolo na rôznej úrovni. Približne v polovici škôl boli učitelia ETV usmerňovaní v rámci metodického združenia. Riaditelia škôl na hodinách ETV väčšinou vôbec hospitácie neuskutočňovali alebo ich vykonávali len ojedinele.

Stav a úroveň vyučovania predmetu náboženstvo a náboženská výchova na 1. a 2. stupni základnej školy

Pri komplexných inšpekciách v ZŠ sa pozornosť v zvýšenej miere sústredila na stav a úroveň vyučovania predmetov náboženstvo v cirkevných a náboženská výchova v štátnych

a súkromných ZŠ na 1. a 2. stupni. Vykonalo sa **777** hospitácií v **211** ZŠ, z toho v **11** cirkevných a **1** súkromnej. Členmi inšpekčných skupín na kontrolu výchovno-vzdelávacieho procesu bolo **254** osôb poverených hlavnou školskou inšpektorkou po dohode s rímskokatolíckou, gréckokatolíckou, evanjelickou, pravoslávnu a reformovanou kresťanskou cirkvou na Slovensku. Vyučovanie predmetov celkovo bolo **na dobrej úrovni**.

Školy väčšinou organizovali vyučovanie NBV spájaním ročníkov.

Kvalifikovanosť učiteľov NAB v kontrolovaných školách bola veľmi dobrá, z učiteľov NBV približne 95,0 % spĺňalo kvalifikačné predpoklady.

Predmety sa vyučovali podľa **učebných osnov**, ktoré schválila príslušná cirkev po dohode s MŠ SR. UO sa väčšinou plnili na veľmi dobrej úrovni. Dobre až veľmi dobre sa plnili **výchovné ciele** predmetov stanovené UO.

Na hodinách NAB a NBV organizácia práce, uplatňované **metodické postupy** a formy práce udržiavali aktivitu žiakov.

Na vyučovacích hodinách prevládala pozitívna, pokojná, priateľská **atmosféra**.

Učebné pomôcky si často učitelia zabezpečovali sami, ale používali aj dostupnú didaktickú, výpočtovú a kopírovaciu techniku.

Návrhy a pripomienky učiteľov smerovali v NBV predovšetkým k UO. Na vyučovaní v triedach so spojenými ročníkmi sa ťažko hľadal spoločný základ preberaných tém. Učiteľom chýbajú vzdelávacie štandardy. Výhrady mali ku kvalite obsahu učebníc, hodnotili ich ako málo podnetné. V školách by bolo potrebné doplniť chýbajúce učebné pomôcky.

Pozitívnu skúsenosťou bolo metodické usmerňovanie vyučovania NBV cirkvami, najmä prostredníctvom diecéznych katechetických úradov a eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi, misijného odboru, metodickými školeniami a písomnými usmerneniami prostredníctvom Katolícko pedagogického a katechetického centra.

Podiel poradných orgánov na odbornom a pedagogickom riadení školy

Stav realizácie kompetencií poradných orgánov riaditeľa školy, t.j. metodických orgánov – metodických združení, predmetových komisií a pedagogickej rady sa zisťoval v spolupráci s Ústavom technológie vzdelávania Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Cieľom bolo získať informácie o podiele poradných orgánov na odbornom a pedagogickom riadení.

Úloha sa realizovala v **319** školách, z toho v **245** základných školách a **74** stredných školách (11 G, 36 SOŠ, 8 ZSŠ, 15 SOU, 4 spojené školy), v **12** cirkevných školách, **6** súkromných školách a v **27** školách s VJM.

Informácie sa získavali **dotazníkom** pre riaditeľov škôl, vedúcich MO a členov PR. Dotazník mal 25 položiek – 11 položiek zameraných na činnosť MO a 14 položiek na činnosť PR.

Z výsledkov súvisiacich s činnosťou **metodických orgánov** vyplýva, že riaditelia škôl a vedúci MO považujú metodické poradenstvo a činnosti zo strany MO za súčasť riadenia pedagogického procesu v škole.

Takmer polovica riaditeľov škôl a vedúcich MO súhlasí so zachovaním ich funkcie ako poradných orgánov riaditeľa. Podľa väčšiny riaditeľov škôl a menej ako polovice vedúcich MO, by MO nemali mať rozhodovacie kompetencie.

Výsledky týkajúce sa činnosti **pedagogickej rady** preukázali, že riaditelia škôl a vedúci MO považujú tento orgán za významnú súčasť vnútorného riadenia školy, ktorý má vplyv na optimalizáciu riadenia a rieši kľúčové pedagogické otázky.

Prevládala názor, aby zostala PR aj v budúcnosti poradným orgánom riaditeľa. Menej ako polovica riaditeľov a členov PR sa domnieva, že by mala mať v budúcnosti aj rozhodovaciu funkciu.

Vo voľných vyjadreniach sa prejavili rôzne postoje, ktoré boli aj protikladné a v nesúlade so súčasnými legislatívnymi predpismi. V mnohých prípadoch sa preukázalo, že prerokovávanie

návrhov v MO alebo v PR sa často chápe ako rozhodovací proces. Názory na zmeny boli aj v nereálnych oblastiach, ktoré nie sú v súlade s legislatívnymi predpismi, čo svedčí o nedostatočnej informovanosti o funkcii poradných orgánov najmä v ZŠ.

Kľúčové zistenia z tematických inšpekcí

Kontrola úrovne plnenia vzdelávacích štandardov vo vybraných predmetoch v 3. ročníku gymnázia so štvorročným štúdiom

Cieľom tematickej inšpekcie bolo zistiť úroveň plnenia vzdelávacích štandardov v 3. ročníku gymnázia so štvorročným štúdiom z učiva 1. a 2. ročníka. Uskutočnila sa v **179** G so štvorročným štúdiom, čo je 75,2 % z celkového počtu G v SR. Z toho bolo **140** štátnych, **10** súkromných, **29** cirkevných G. S VJS bolo **158** G, s VJS/VJM **6** G, s VJM **14** G a **1** G s VJU. Použitým meracím prostriedkom boli testy zostavené na základe príslušných vzdelávacích štandardov pre vybrané predmety v G so štvorročným štúdiom.

Slovenský jazyk a literatúra

Vyššiu úspešnosť dosiahli žiaci v úlohách z učiva, ktoré je tradične učiteľmi považované za dôležité. Problémovejšie pre žiakov boli úlohy zamerané na hĺbkovú analýzu umeleckého textu, ktoré vyžadujú dôkladnejšie ovládanie tejto zručnosti.

Matematika

Najlepšie výsledky dosiahli žiaci v úlohách, ktoré vyžadovali nižšie myšlienkové operácie (v dvoch tretinách sa vyžadovalo zapamätanie). V dvoch najmenej úspešne vyriešených úlohách sa vyžadovalo porozumenie a aplikácia. Z tematického hľadiska žiaci riešili úspešnejšie tie úlohy, v ktorých bolo možné spájať grafickú a numerickú podstatu zadaných úloh, menej úspešní boli v úlohách, pri ktorých bolo potrebné ovládať a správne aplikovať matematické definície, vzťahy a postupy algoritmického charakteru.

Vo viacerých školách presunuli tematický celok Funkcie, rovnice, nerovnice II do 3. ročníka. Z tohto dôvodu neboli v týchto školách hodnotené úlohy z uvedeného tematického celku.

Anglický jazyk

Zistené výsledky naznačujú nedostatočné osvojovanie si anglického jazyka. Ide hlavne o javy v jazyku, ktoré žiak musí spoznať, rozlíšiť, naučiť sa ich chápať v kontexte a osvojiť si ich – poznanie postavenia jednotlivých slov (druhy slov, vetné členy) v anglickej vete, frázové slovesá, viacvýznamové slová a pod., gramatické štruktúry odlišné od materinského jazyka, slovesné časy. Pokročilí žiaci v SŠ by sa vo svojich výsledkoch na konci 4. ročníka mali pohybovať na úrovni B2 Európskeho referenčného rámca.

Maďarský jazyk a literatúra

V pravopisnej oblasti najlepšie výsledky žiaci dosiahli v písaní spoluhlások pri ich výmene a v literárnej časti v poznaní maďarských realistických diel. Najhoršie výsledky dosiahli v oblasti jazykového fondu, prebratých slov a doslovných prekladoch. Nedostatky sa ukázali v zvládnutí maďarskej osvietenskej literatúry a lyrickej tvorby.

Slovenský jazyk a slovenská literatúra v školách s VJM

Žiaci najlepšie zvládli úlohy, ktoré vyžadovali znalosť faktov, ktoré sa žiak naučí a nemusí pri ich riešení rozmýšľať v inom jazyku. Slabšie výsledky boli v úlohách, ktoré vyžadovali väčšie kombinačné schopnosti a určitú úroveň slovnnej zásoby. Najnižšie percento úspešnosti bolo v úlohách, kde bolo treba preukázať komunikatívne zručnosti – slovná zásoba, správna väzba slov, čo môže súvisieť s nižšou frekvenciou používania slovenského jazyka. Výsledky ovplyvnila aj rozdielna podnetnosť domáceho prostredia.

Kontrola realizácie maturitnej skúšky v strednej odbornej škole, združenej strednej škole a strednom odbornom učilišti

Cieľom tematickej inšpekcie bolo zistiť dodržiavanie vyhlášky MŠ SR č. 510/2004 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách a o ukončovaní prípravy v odborných učilištiach, učilištiach a praktických školách v znení vyhlášky MŠ SR č. 379/2005 Z. z. v príprave a priebehu maturitnej skúšky v strednej odbornej škole, združenej strednej škole a strednom odbornom učilišti. Tematické inšpekcie sa vykonali v **122** školách, z toho v **63** SOŠ, **34** ZSS, **25** SOU.

Kontrolovala sa:

- Pripravenosť škôl na externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky.
- Priebeh externej časti maturitnej skúšky z cudzích jazykov.
- Realizácia hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou externej časti maturitnej skúšky z cudzích jazykov.
- Priebeh a organizácia externej časti maturitnej skúšky z matematiky.
- Priebeh administrovania písomnej formy internej časti maturitnej skúšky.
- Voľba maturitnej skúšky na úrovni C alebo maturitná skúška s náhradou cudzieho jazyka.

Vykonaná tematická inšpekcia potvrdila dobrú až veľmi dobrú prípravu škôl na realizáciu maturitnej skúšky. Takmer vo všetkých školách dôsledne dodržiavali centrálné pokyny, školskí koordinátori, administrátori a predsedovia PMK pracovali zodpovedne. Menšie nedostatky sa vyskytli v práci predsedov PMK počas hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou.

Kľúčové zistenia z informatívnych inšpekcií

Kontrola priebehu a objektívnosti realizácie MONITOR-a 9/2006

Kontrola dodržiavania pokynov na administráciu testov MONITOR-a 9/2006 realizovaného v 9. ročníku ZŠ sa vykonala formou informatívnej inšpekcie v **159** ZŠ, z toho v **148** štátnych a v **11** cirkevných ZŠ. Skontrolovaných bolo **153** ZŠ s VJS a **6** ZŠ s VJM.

V kontrolovaných školách sa testovania zúčastnilo **7 749** žiakov, z toho bolo **263** žiakov so ŠVVP. Zo zdravotných dôvodov sa testovania nezúčastnilo **32** žiakov a z dôvodu štúdia v zahraničí **17** žiakov. Prípravu a realizáciu MONITOR-a 9/2006 zabezpečovalo v kontrolovaných školách **159** školských koordinátorov a **517** školských administrátorov.

Školskí koordinátori a administrátori pri príprave testovania postupovali podľa pokynov ŠPÚ. V niektorých školách sa v priebehu testovania vyskytli nedostatky. Tieto boli operatívne riešené po konzultácii so zamestnancami ŠPÚ.

Kontrola priebehu realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky v strednej odbornej škole, združenej strednej škole a strednom odbornom učilišti

Cieľom informatívnej inšpekcie bolo zistiť dodržiavanie vyhlášky MŠ SR č. 510/2004 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách a o ukončovaní prípravy v odborných učilištiach, učilištiach a praktických školách v znení vyhlášky MŠ SR č. 379/2005 Z. z. v príprave, priebehu a organizácii ústnej formy internej časti maturitnej skúšky v strednej odbornej škole, združenej strednej škole a strednom odbornom učilišti. Informatívne inšpekcie sa vykonali v **54** školách, z toho v **19** SOŠ, **18** ZSS a **17** SOU.

Kontrolovala sa:

- Pripravenosť na ústnu formu internej časti maturitnej skúšky.
- Priebeh a organizácia ústnej formy internej časti maturitnej skúšky.

Vykonaná informatívna inšpekcia potvrdila vo väčšine škôl dobrú až veľmi dobrú prípravu na ústnu formu internej časti MS, jej plynulý priebeh, premyslenú organizáciu. V práci predsedov PMK sa vyskytla nedôslednosť pri schvaľovaní maturitných zadaní niektorých predmetov a tém na teoretickú časť odbornej zložky ústnej formy internej časti MS a nedodržanie času určeného na prípravu skúšky. Príprava, priebeh a organizácia ústnej formy internej časti MS sa s výnimkou uvedených nedostatkov realizovali v súlade s vyhláškou.

Kontrola stavu a podmienok poskytovania odborných služieb v oblasti výchovného poradenstva, pedagogickej a psychologickej starostlivosti o deti

Informatívne inšpekcie v pedagogicko-psychologických poradniach sa vykonali v **42** štátnych zariadeniach, čo predstavuje **48,8 %** zo siete PPP. Z celkového počtu zariadení **4** boli pedagogicko-psychologické poradne pre stredné školy/krajské, **38** bolo pedagogicko-psychologických poradní pre predškolské zariadenia a základné školy/okresné. Pri **23** PPP bolo zriadené centrum výchovnej a psychologickej prevencie. Každá inšpekcia sa vykonala za účasti odborníkov z praxe, zamestnancov Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, KPPP alebo OPPP.

Zariadenia poskytovali služby MŠ, ZŠ, SŠ a ŠŠ. Podľa údajov v dotazníku bolo v zariadeniach evidovaných **57 618** klientov. Evidencia klientov a činnosť PPP a CVPP sa zaznamenávala v elektronickej a v písomnej podobe. Ochrana osobných údajov bola zabezpečená. Súhlas rodičov detí bol v spisoch klientov.

Silné stránky pedagogicko-psychologických poradní

- ➔ spracovanie správ z odborných vyšetrení po stránke odbornej, obsahovej i formálnej adekvátne vo vzťahu k adresátovi,
- ➔ voľba metód diagnostiky a poradenských postupov primerane vo vzťahu k diagnózam a problémom klientov,
- ➔ profesionalita riaditeľov a zamestnancov PPP,
- ➔ podrobná evidencia psychologickej a špeciálnopedagogickej činnosti,
- ➔ odborná činnosť v oblasti výchovného poradenstva, pedagogickej a psychologickej starostlivosti v MŠ, ZŠ a SŠ,
- ➔ odborná starostlivosť poskytovaná integrovaným aj neintegrovaným žiakom so ŠVVP,
- ➔ reedukačná činnosť pri deťoch s vývinovými poruchami učenia a správania,
- ➔ preventívna a poradenská činnosť CVPP v školách,
- ➔ spolupráca PPP s MŠ a ZŠ,
- ➔ kvalita psychologickej a pedagogickej dokumentácie,
- ➔ individuálny prístup ku klientovi.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie:

- ➔ nevhodné priestorové podmienky niektorých PPP,
- ➔ nedostatok odborných zamestnancov, dlhá čakacia doba medzi prijatím a ukončením požiadavky klienta na odbornú starostlivosť,
- ➔ informačná izolovanosť medzi poradňami,
- ➔ nedostatočná spolupráca PPP so zariadeniami špeciálnopedagogického poradenstva pri starostlivosti o žiakov so ŠVVP.

Nedostatky v odbornej, obsahovej či formálnej stránke psychodiagnostickej činnosti sa nezistili. Jednotlivé psychodiagnostické techniky sa volili primerane vo vzťahu k problémom, pre ktoré klienti prichádzali. Diagnostické závery v psychologických správach sa koncipovali v platnej odbornej terminológii, primerane vzhľadom k adresátovi, popisovali sledované javy. Všetky

použité metódy a techniky boli prehľadne spracované, evidované a zdokumentované, záznamy sa viedli systematicky.

Kľúčové zistenia z následných inšpekcií

Stav a úroveň plnenia zistených nedostatkov sa kontrolovala v **379** školách/školských zariadeniach. Následné inšpekcie sa vykonali v **164** ZŠ (z toho 2 súkromné a 6 cirkevných), **5** G (z toho 1 súkromné a 1 cirkevné), **16** SOŠ (z toho 1 súkromná), **22** ZSŠ (z toho 1 súkromná), **32** SOU/U (z toho 6 súkromných a 2 cirkevné), **13** ŠZŠ, **4** ŠŠ/OU, **12** ZUŠ, **107** MŠ (z toho 2 súkromné a 2 cirkevné), **3** súkromných JŠ a **1** DM. S VJN bolo **24** škôl a **16** školských zariadení.

V kontrolovaných subjektoch sa uplatnilo **3 355** opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Z celkového počtu **1 206** odporúčaní bolo akceptovaných **1 140** (95,2 %). Zo **173** upozornení bolo akceptovaných 164 (94,8 %) a zo **41** upozornení zriaďovateľov škôl bolo splnených 18 (43,9 %). Riaditelia kontrolovaných subjektov prijali **1 464** opatrení, z nich splnili 1 402 (95,8 %). Zo **454** opatrení uložených školskou inšpekciou sa splnilo **435** (95,8 %), zo **17** záväzných pokynov **1** nebol splnený.

Kontrolované subjekty akceptáciou odporúčaní, upozornení a plnením uložených a prijatých opatrení prispeli k čiastočnému niekde až k úplnému odstráneniu zistených nedostatkov. Prevažná väčšina splnených opatrení viedla k zlepšeniu úrovne dodržiavania všeobecne záväzných predpisov, dodržiavania UP, plnenia UO. Zlepšila sa úroveň odborného riadenia, vedenia pedagogickej dokumentácie, kvalita vnútorných poriadkov školy, zefektívnila sa činnosť metodických orgánov, čo malo pozitívny vplyv na skvalitnenie VVP.

Prevládajúce nedostatky v školách/školských zariadeniach sa najčastejšie týkali:

- výkonu štátnej správy v 1. stupni,
- prijímania žiakov,
- komisionálnych skúšok,
- maturitných skúšok,
- štátnych jazykových skúšok,
- rozhodovania riaditeľa školského zariadenia,
- plnenia učebných osnov,
- dodržiavania učebných plánov,
- podmienok praktického vyučovania,
- Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách,
- hodnotenia a klasifikácie žiakov,
- pedagogickej dokumentácie,
- plánovania,
- kvalifikovanosti pedagogických zamestnancov,
- činnosti metodických orgánov,
- starostlivosti o žiakov so ŠVVP,
- podmienok výchovy a vzdelávania,
- názvu školy.

Iná činnosť Štátnej školskej inšpekcie

Odbornosť vyučovania/výchovno-vzdelávacej činnosti

Odbornosť vyučovania/výchovno-vzdelávacej činnosti sa zisťovala pri komplexných inšpekciách. Zistenia sa týkajú **259** základných škôl (11,2 % z celkového počtu ZŠ), **40** stredných odborných škôl (16,1 % z celkového počtu SOŠ), **8** združených stredných škôl (6,3 % z celkového počtu ZSŠ), **16** stredných odborných učilíšť/učilíšť (7,6 % z celkového počtu SOU/U), **35** základných škôl pri zdravotníckych zariadeniach (85,4 % z celkového počtu ZŠ pri ZZ), **15** základných umeleckých škôl (6,6 %, z celkového počtu ZUŠ), **346** materských škôl (11,8 % z celkového počtu MŠ) a **219** školských klubov detí (10,0 % z celkového počtu ŠKD). Odbornosť sa zisťovala bez ohľadu na sídlo a vyučovací/výchovný jazyk škôl a školských zariadení.

Pri porovnaní odbornosti vyučovania na 1. a 2. stupni **ZŠ** sa ukazuje, že etická výchova a cudzie jazyky sú vyučovacie predmety, ktorých odbornosť vyučovania sa bude musieť riešiť systémovo, aj vzhľadom na výsledky inšpekčných zistení a inšpekčných testov v kontrolovaných školách.

Celkovo sa z troch druhov kontrolovaných stredných škôl (**SOŠ, ZSŠ, SOU**) najvyššia odbornosť vyučovania zistila v SOŠ, najnižšia v SOU a to tak vo vyučovaní všeobecno-vzdelávacích predmetov, ako aj vo vyučovaní odborných predmetov.

V kontrolovaných **ZŠ pri ZZ** bolo z 3 105 hodín 966 odučených neodborne, čo predstavuje 31,1 %.

Celkovo sa v **ZUŠ** zistila pomerne nízka úroveň odbornosti. Z celkového počtu hodín bolo odučených až 24,8 % neodborne.

Odbornosť výchovno-vzdelávacej činnosti bola v kontrolovaných **MŠ** na vysokej úrovni – 96,9 %.

Na 1. stupni bolo v **ŠKD** z celkového počtu hodín neodborne odučených len 2,4 % hodín.

Zo všetkých kontrolovaných škôl a školských zariadení sa najvyššia odbornosť vyučovania/výchovno-vzdelávacej činnosti zistila v ŠKD na 1. stupni ZŠ a v MŠ. Najnižšia odbornosť sa zistila v ZŠ pri ZZ. Zistenia poukazujú na pomerne nepriaznivú situáciu v odbornosti vyučovania najmä na **2. stupni ZŠ**.

Výsledky prešetrovania sťažností

V období od 01.09.2005 do 31.08.2006 bolo do centrálnej evidencie KHŠI doručených **364** podaní. Z toho **347** podaní bolo klasifikovaných **ako sťažnosť**. ŠŠI z nich v tomto období vybavila prešetrovaním **215**. Činnosti súvisiace s vybavovaním všetkých sťažností si vyžiadali spolu zhruba **7 838** hodín (minulý rok 5 800 hodín).

Z **215** prešetrovaných sťažností bolo **114 opodstatnených** (53,0 %) (v minulom roku 50,0 %) a **98 neopodstatnených** (46,0 %) (minulý rok 38,0 %). Pri ostatných sťažnostiach sa opodstatnenosť nedala zistiť, príp. sťažovateľ požiadal o zastavenie prešetrovania sťažnosti, takže sa jej opodstatnenosť nevykazovala. Približne 50 % opodstatnenosť prešetrovaných sťažností predstavuje dlhodobý priemer.

V uvedenom období ŠŠI nevybavovala žiadnu petíciu.

Najčastejšie príčiny podávania sťažností

Námietky voči riaditeľom, učiteľom hlavne:

- ➔ nevhodná komunikácia s rodičmi a žiakmi,
- ➔ nepedagogický prístup,
- ➔ prijímacie konanie,
- ➔ nízka úroveň vyučovania,
- ➔ neobjektívne hodnotenie.

K najčastejším príčinám nespokojnosti podávateľov z predchádzajúcich rokov pribudli najmä podania súvisiace s uplatňovaním vyhlášky o ukončovaní štúdia na stredných školách. Vzrastá tiež počet sťažností týkajúcich sa násillia v škole.

Riaditelia škôl (školských zariadení) na základe stanovenia opodstatnenosti sťažností prijali cca 260 opatrení, ktoré umožnili najmä nasledujúce pozitívne zmeny:

- zrušenie nesprávnych rozhodnutí v správnom konaní, ktoré porušovali práva žiakov,
- zmenu klasifikácie správania,
- zrušenie výsledku komisionálnej skúšky a jej zopakovanie,
- zmenu klasifikácie prospechu,
- odstránenie nedostatkov pri prijímacom konaní,
- ukončenie štúdia žiakom, ktorí boli neoprávnene prijatí na nadstavbové štúdium bez nadväznosti na absolvovaný učebný odbor,
- zopakovanie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky,
- zabránenie opakovaniu nedostatkov,
- prehlbovanie právneho vedomia učiteľov i riaditeľov škôl,
- skvalitnenie práce riaditeľov škôl v oblasti vybavovania sťažností,
- vyriešenie problémov žiakov so ŠVVP,
- zintenzívnenie kontroly zo strany riaditeľov škôl ako prevencia voči nedostatkom.

Podnety a odporúčania Štátnej školskej inšpekcie vyplývajúce z analýz inšpekčných zistení

Materským školám

- Vo výchovno-vzdelávacej činnosti uplatňovať princíp aktivity detí, stimulovať rozvoj tvorivosti, vytvárať priestor na hodnotenie a podporovať sebahodnotenie detí.
- Grafomotorické zručnosti rozvíjať cielene už od začiatku dochádzky detí do MŠ.

Základným školám

- Zabezpečovať systematické overovanie trvalosti základných poznatkov v zmysle vzdelávacích štandardov pre 1. stupeň a vzdelávacích štandardov s exemplifikačnými úlohami pre 2. stupeň v základnej škole.
- Využívať inovačné a progresívne metódy vyučovania.
- Zvýšiť účinnosť vnútornej kontroly v oblasti kvality výchovno-vzdelávacieho procesu a vzdelávacích výsledkov ukladaním vhodných opatrení na odstránenie nedostatkov a kontrolou ich plnenia.
- Pri kontrolnej činnosti a v činnosti metodických združení venovať pozornosť predmetu etická výchova.
- Rešpektovať klasifikáciu žiakov v ZŠ pri zdravotníckom zariadení.
- Rešpektovať stanovisko a metodické usmernenia odborníkov z poradenských zariadení pri individuálnej integrácii.

Základným školám pri zdravotníckych zariadeniach

- V spolupráci so zriaďovateľmi komunikovať s vedúcimi zamestnancami zdravotníckych zariadení a podľa možnosti riešiť priestorové podmienky ZŠ pri zdravotníckych zariadeniach.
- Zlepšiť vnútroškolskú kontrolu so zameraním na priame pozorovanie vyučovacieho procesu, vedenie pedagogickej dokumentácie a skvalitnenie spätnej väzby a hodnotenia žiakov.

- Zlepšiť úroveň pedagogickej dokumentácie.

Stredným školám

- Implementovať Národný program výchovy k ľudským právam na roky 2005 – 2014 do plánovania a realizácie procesu výchovy a vzdelávania.
- Na zasadnutiach predmetových komisií venovať pozornosť vzdelávaniu učiteľov s dôrazom na používanie inováčných metód a foriem vyučovania.
- Zefektívniť kontrolnú činnosť vedenia školy na základe užšej spolupráce s metodickými orgánmi.
- Analyzovať výsledky hospitačnej činnosti, prijímať a realizovať opatrenia na skvalitnenie výchovno-vzdelávacej práce škôl.
- Dbieť na plnenie učebných osnov.

Školám a školským zariadeniam zo zistení pri prešetrovaní sťažností

- Dôsledne dodržiavať právne predpisy pri prijímaní žiakov do škôl.
- Vyvarovať sa nútenia rodičov platiť poplatky na opravy, údržbu a učebné pomôcky cez rodičovské združenia, nadácie a pod.
- Venovať sa zvyšovaniu právneho vedomia pedagogických zamestnancov.
- Zlepšovať úroveň komunikácie s učiteľmi, rodičmi a s radou školy; rešpektovať ich zákonné práva.
- Venovať zvýšenú pozornosť klasifikácii správania, pri podstatnom zhoršení prospechu alebo správania informovať rodiča preukázateľným spôsobom.
- Venovať pozornosť rešpektovaniu ľudských práv žiakov, ich ľudskej dôstojnosti, včas odhaľovať prejavy šikanovania alebo psychického nátlaku tak zo strany spolužiakov, ako aj učiteľov.
- Pri prejednávaní závažných vecí jednať s rodičmi žiaka za prítomnosti ďalšieho člena vedenia školy, z jednania urobiť písomný záznam.
- Upozorniť rodičov, že plnoletý žiak podáva sťažnosť vo svojom mene; rodič môže podávať sťažnosť za plnoletého žiaka len na základe splnomocnenia.
- Venovať pozornosť aj ústnym sťažnostiam a všetky sťažnosti, na ktorých vybavenie je riaditeľ školy kompetentný, vybavovať v súlade so zákonom č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach; problematike sťažností sa venovať i v spolupráci s rodičovským združením a radou školy. Upozorniť rodičov, že na vyučujúceho je kompetentný riešiť sťažnosť riaditeľ školy.
- Rozhodnutia v správnom konaní vydávať v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.
- Venovať náležitú pozornosť oprávneným pripomienkam rodičov i žiakov, a tak predchádzať vzniku konfliktov a podávaniu sťažností.
- Dôkladne sa oboznámiť so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov a náležitú pozornosť venovať ochrane osobných údajov.

Podnety a odporúčania Štátnej školskej inšpekcie Ministerstvu školstva SR na úpravu predpisov v školstve

- V súlade s čl. 42 ods. 1, 2 zákona č. 460/1992 Zb. (Ústava Slovenskej republiky) v znení neskorších predpisov a § 4b ods. 1 a § 28 ods. 1, 2 zákona č. 29/1984 o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov legislatívne stanoviť vzdelávanie hospitalizovaných žiakov, ktorí si plnia povinnú školskú dochádzku.

- V zákone č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov explicitne zakotviť zodpovednosť riaditeľa školy za dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov.
- Novelizovať vyhlášku MŠ SSR č. 143/1984 Zb. o základnej škole v znení neskorších predpisov v súlade s aktuálnymi potrebami škôl a platnými legislatívnymi predpismi.
- Novelizovať Smernicu MŠ SSR č. 7496/85-20 o základnej škole z 5. júla 1985 o základnej škole v znení neskorších predpisov v súlade s aktuálnymi potrebami škôl a platnými legislatívnymi predpismi.
- Novelizovať Smernice MŠ SSR a MZ SSR č. 7827/1985-21 o stredných školách.
- Novelizovať Metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov v základnej škole č. 2489/1994 – 211 s ohľadom na progresívne trendy v hodnotení a klasifikácii žiakov.

Podnety a odporúčania Štátnej školskej inšpekcie Ministerstvu školstva SR krátkodobého charakteru (týkajúce sa pedagogickej dokumentácie, usmernení, vydávania učebníc ...)

- K učebným plánom ZUŠ schváleným MŠ SR dňa 22. 12. 2003 pod č. 11 215/2003 s platnosťou od 1. septembra 2004 vydať dodatok (chýba učebný plán na vyučovanie zobcovej flauty).
- Zabezpečiť preklad Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách do maďarského jazyka, vydať dodatok k Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách týkajúci sa realizácie jazykovej prípravy zo slovenského jazyka pre MŠ s výchovným jazykom národnostných menšín.
- Zabezpečiť vydanie katalógových listov žiakov výtvarného odboru ZUŠ, text predtlačne zosúladiť s učebnými plánmi (prípravné štúdium a počet rokov štúdia vo výtvarnom odbore).
- Zabezpečiť pre školy s vyučovacím jazykom národností triedne knihy prispôbené na dvojazyčné zapisovanie učiva.
- Vypracovať metodické usmernenie k riadeniu ZŠ s MŠ a spojených MŠ.
- Zabezpečiť reedíciu učebníc hudobnej náuky pre hudobný odbor ZUŠ.
- Usmerniť KŠÚ a MPC tak, aby školenie predsedov PMK neprebiehало pre všetkých v rovnakom termíne, nakoľko je náročné zabezpečiť priebeh vyučovania.
- Zabezpečiť školenia pre začínajúcich školských koordinátorov MS na začiatku školského roka.
- Aktualizovať sieť stredných škôl a študijných a učebných odborov.
- V spolupráci s Kanceláriou projektu INFOVEK na ÚIPŠ vydať úpravu ďalšieho postupu podpory škôl v projekte INFOVEK po vykonaní racionalizačných zmien v sieti škôl a školských zariadení.

Podnety a odporúčania Štátnej školskej inšpekcie priamo riadeným organizáciám Ministerstva školstva SR

Štátnemu pedagogickému ústavu

- Zabezpečiť pre potreby škôl vypracovanie didaktických testov na overovanie trvácnosti základného učiva v zmysle vzdelávacích štandardov príslušných predmetov.
- Zabezpečiť tvorbu nových učebníc pre cudzie jazyky pre stredné školy.
- Upraviť pokyny pre predsedov PMK z cudzích jazykov na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou tak, aby do miestnosti kde prebieha hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou mal povolený vstup aj predseda školskej maturitnej komisie.
- Zabezpečiť zmenu hodnotenia písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z cudzích jazykov.

- Spracovať a vydať metodiku cieleného rozvoja grafomotorických zručností detí predškolského veku.

Štátnemu inštitútu odborného vzdelávania

- Pružne reagovať na potreby žiakov a pedagógov SOŠ pri tvorbe učebníc, prehodnotiť stav učebníc odborných predmetov pre SOŠ.
- Vypracovať štandardy pre odborné predmety v SOŠ.

Výskumnému ústavu detskej psychológie a patopsychológie

- Zjednotiť systém evidencie klientov v PPP.
- Zintenzívniť metodické vedenie PPP v oblasti diagnostickej, poradenskej a terapeutickej.

Metodicko-pedagogickým centrám

- Priebežne zabezpečovať vzdelávacie aktivity pre riadiacich zamestnancov škôl a školských zariadení zamerané na tvorivý štýl riadenia a aktuálne trendy školského manažmentu, s dôrazom na uplatňovanie efektívnej vnútornej kontroly a autoevalvačné mechanizmy, pružnejšie reagovať na požiadavky praxe.
- Zabezpečiť metodické poradenstvo pre vedúcich metodických orgánov.
- Zamerať priebežné vzdelávanie učiteľov na efektívne uplatňovanie a využívanie vzdelávacích štandardov s exemplifikačnými úlohami vo výchovno-vzdelávacom procese.
- Organizovať odborné vzdelávacie podujatia zamerané na nové trendy vo vyučovaní.
- Ďalšie vzdelávanie učiteliek materských škôl zamerať na problematiku hodnotenia činností detí a rozvíjanie ich sebahodnotenia, rozvíjanie grafomotorických zručností detí, problematiku integrácie a výchovno-vzdelávacieho pôsobenia na deti s nadpriemerným intelektom, prácu s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia, problematiku pedagogickej diagnostiky, plánovanie výchovno-vzdelávacej činnosti, efektívny spôsob práce so základným pedagogickým dokumentom.

Podnety a odporúčania Štátnej školskej inšpekcie zriaďovateľom škôl a školských zariadení

- Riešiť v spolupráci so školami priestorové podmienky a materiálno-technické vybavenie škôl, v ZŠS a SOU/U s dôrazom na vyučovanie odborných predmetov.
- Zabezpečiť pre riaditeľov škôl vzdelávanie v oblasti výkonu štátnej správy v 1. stupni.
- Uvádzať názov škôl v zriaďovacích listinách v súlade s platnou legislatívou.
- Usmerniť riaditeľov škôl vo veci uvádzania správnych názvov škôl na úradných pečiatkach a na vonkajšom označení budovy v zmysle platnej legislatívy.
- Zvážiť spájanie iných typov škôl so ZŠ pri ZZ; spojiť ich s ďalšou školou rovnakého typu len pri počte tried nižšom ako štyri.
- Podporovať zriadenie spoločného metodického orgánu viacerých ZŠ pri ZZ.
- Dodržiavať legislatívu pri obsadzovaní miest učiteliek, rešpektovať kompetencie riaditeľiek MŠ v rozsahu ustanovenom príslušnou legislatívou.
- Zachovať optimálnu sieť poradenských zariadení; zvýšenú pozornosť venovať ich usmerňovaniu v oblasti riadenia, podporovať ďalšie vzdelávanie zamestnancov a riešiť požiadavky riaditeľov PPP v súvislosti s nedostatočným personálnym a materiálno-technickým zabezpečením.
- Pri odstupovaní podaní dodržiavať platné právne predpisy; vybavovať len tie podania, na ktoré je zriaďovateľ vecne príslušný – dôsledne dodržiavať § 13 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

- Pri menovaní a odvolávaní riaditeľov škôl a školských zariadení dôsledne dodržiavať právne predpisy (napr. spĺňanie kvalifikačných požiadaviek stanovených právnymi predpismi, menovanie uskutočniť výlučne na návrh rady školy). Do ukončenia výberového konania v súlade so zákonom poverovať len osoby, ktoré spĺňajú odbornú a pedagogickú spôsobilosť, a to najviac na pol roka.
- Rešpektovať autonómiu školy, riaditeľov škôl i učiteľov.

Tabuľka 1 Prehľad o počte inšpekcí vykonaných v školách a školských zariadeniach v SR v školskom roku 2005/2006

Druh školy		Komplexné inšpekcie	Tematické inšpekcie	Informatívne inšpekcie	Následné inšpekcie	Spolu
		počet	počet	počet	počet	počet
ZŠ	štátne	247	1	151	156	555
	cirkevné	11	0	10	6	27
	súkromné	1	0	0	1	2
	z toho VJN	35	0	7	14	56
ZŠ	spolu	259	1	161	163	584
G	G-8					
	štátne	0	0	3	0	3
	cirkevné	0	0	3	0	3
	súkromné	1	0	0	0	1
	z toho VJN	0	0	0	0	0
	spolu	1	0	6	0	7
	G-4					
	štátne	2	142	60	3	207
	cirkevné	1	27	10	1	39
	súkromné	1	10	6	0	17
z toho VJN	0	16	5	0	21	
spolu	4	179	76	4	263	
G8+G4	spolu	5	179	82	4	270
SOŠ	štátne	35	59	110	15	219
	cirkevné	1	1	3	0	5
	súkromné	4	5	9	0	18
	z toho VJN	5	6	9	0	20
	spolu	40	65	122	15	242
ZSŠ	štátne	8	33	51	22	114
	cirkevné	0	0	1	1	2
	súkromné	0	1	2	0	3
	z toho VJN	1	0	5	1	7
	spolu	8	34	54	23	119
SOU U	štátne	14	23	31	25	93
	cirkevné	0	1	1	5	7
	súkromné	2	1	1	2	6
	z toho VJN	0	1	2	5	8
	spolu	16	25	33	32	106
SŠ	spolu	69	303	291	74	737
ŠZŠ/ ZŠ pri ZZ	štátne	34	0	0	13	47
	cirkevné	0	0	0	0	0
	súkromné	1	0	0	0	1
	spolu	35	0	0	13	48
OU	štátne	0	0	0	5	5
	cirkevné	0	0	0	0	0
	súkromné	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	5	5
ŠŠ	spolu	35	0	0	18	53
ZUŠ	štátne	8	0	0	12	20
	cirkevné	3	0	0	0	3
	súkromné	4	0	0	0	4
ZUŠ	spolu	15	0	0	12	27

Druh školy		Komplexné inšpekcie	Tematické inšpekcie	Informatívne inšpekcie	Následné inšpekcie	Spolu
		počet	počet	počet	počet	počet
MŠ	štátne	336	0	0	102	438
	cirkevné	6	0	0	4	10
	súkromné	4	0	0	1	5
	z toho VJN	42	0	0	18	60
	spolu	346	0	0	107	453
ŠKD	štátne	209	0	0	0	209
	cirkevné	10	0	0	0	10
	súkromné	0	0	0	0	0
	spolu	219	0	0	0	219
Poradenské zariadenia	štátne	0	0	42	0	42
	cirkevné	0	0	0	0	0
	súkromné	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	42	0	42
JŠ	štátne	0	0	0	1	1
	cirkevné	0	0	0	0	0
	súkromné	0	0	0	4	4
	spolu	0	0	0	5	5
DM	štátne	0	0	0	1	1
	cirkevné	0	0	0	0	0
	súkromné	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	1	1
LVS	štátne	0	0	0	1	1
	cirkevné	0	0	0	0	0
	súkromné	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	1	1
ŠZ	spolu	565	0	42	114	721
Spolu SR	štátne	893	258	448	356	1 955
	cirkevné	32	29	28	17	106
	súkromné	18	17	18	8	61
	z toho VJN	83	23	28	38	172
Spolu za SR		943	304	494	381	2 122